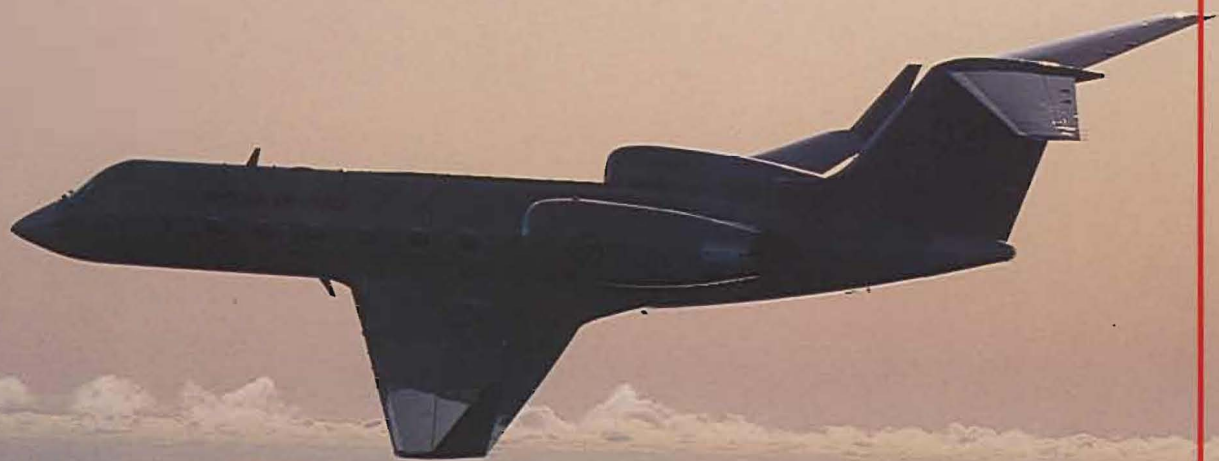

Försvarsmaktens TP 102A och B

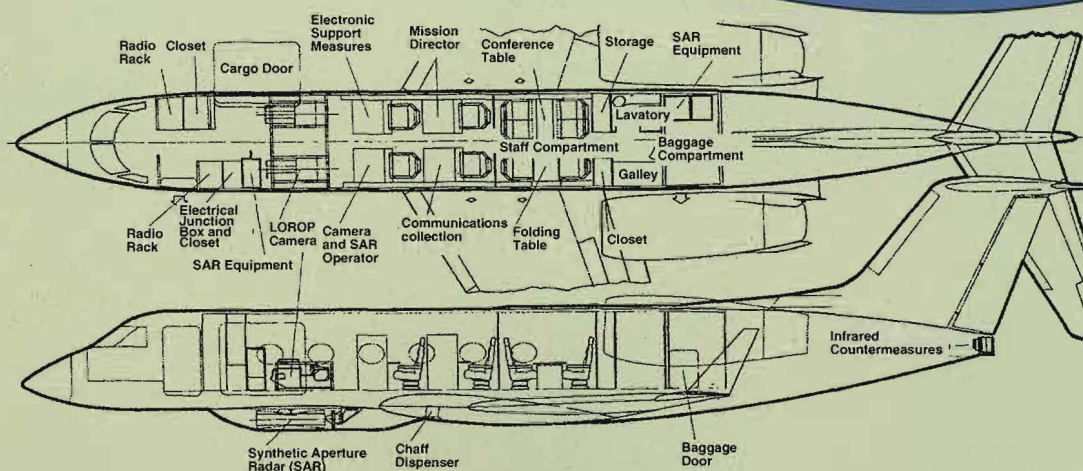

Gulfstream G-IV

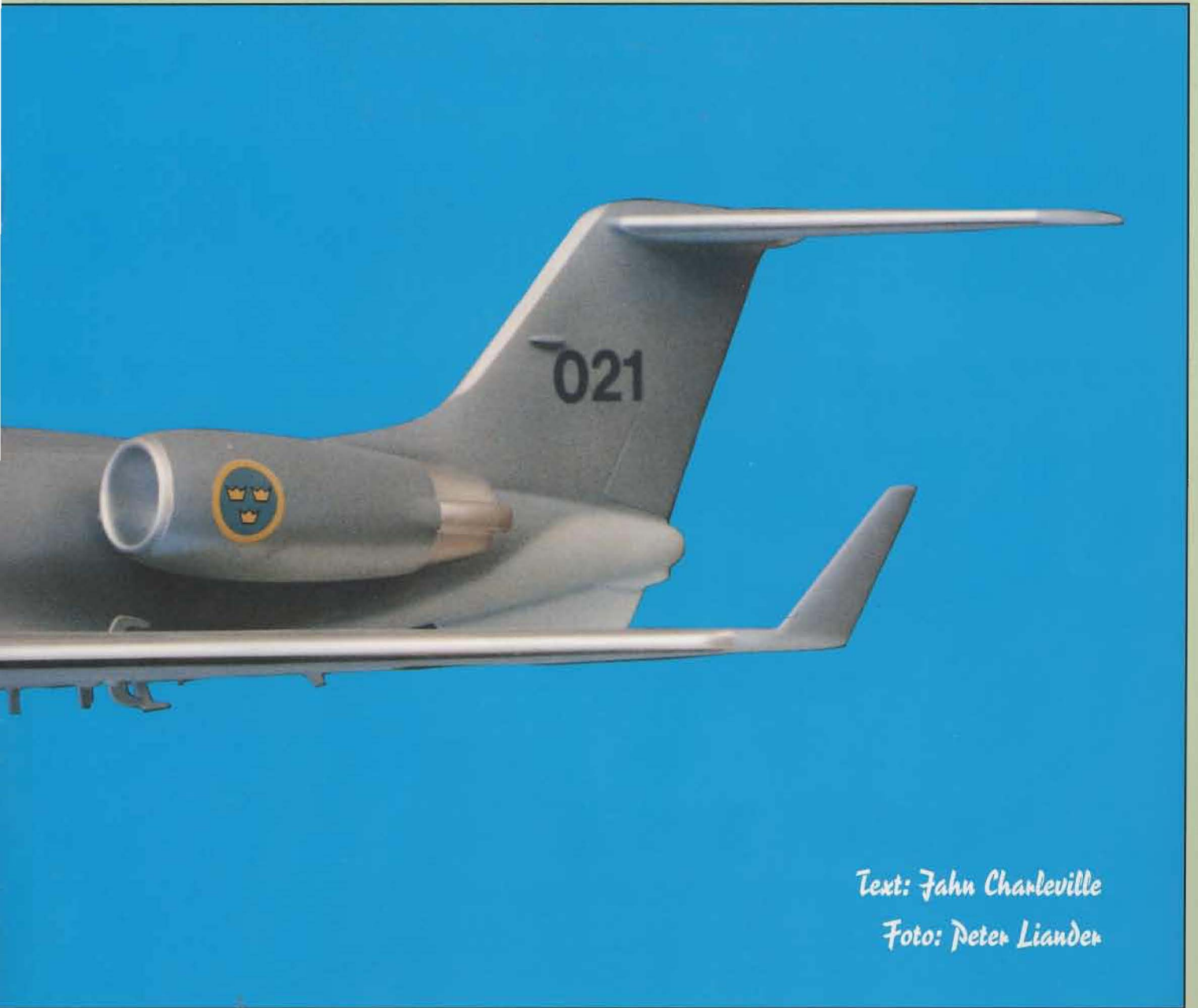
FLYGVÄRNETS NYA SIG

Interiör/föreslagen inredning m m av SRA-4.

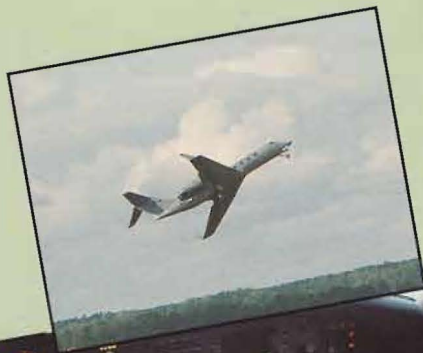
NALSPANINGSFLYGPLAN

*Text: Fahn Charleville
Foto: Peter Liander*

Gulfstreams prototyp av militärversionen av G-IV, SRA-4

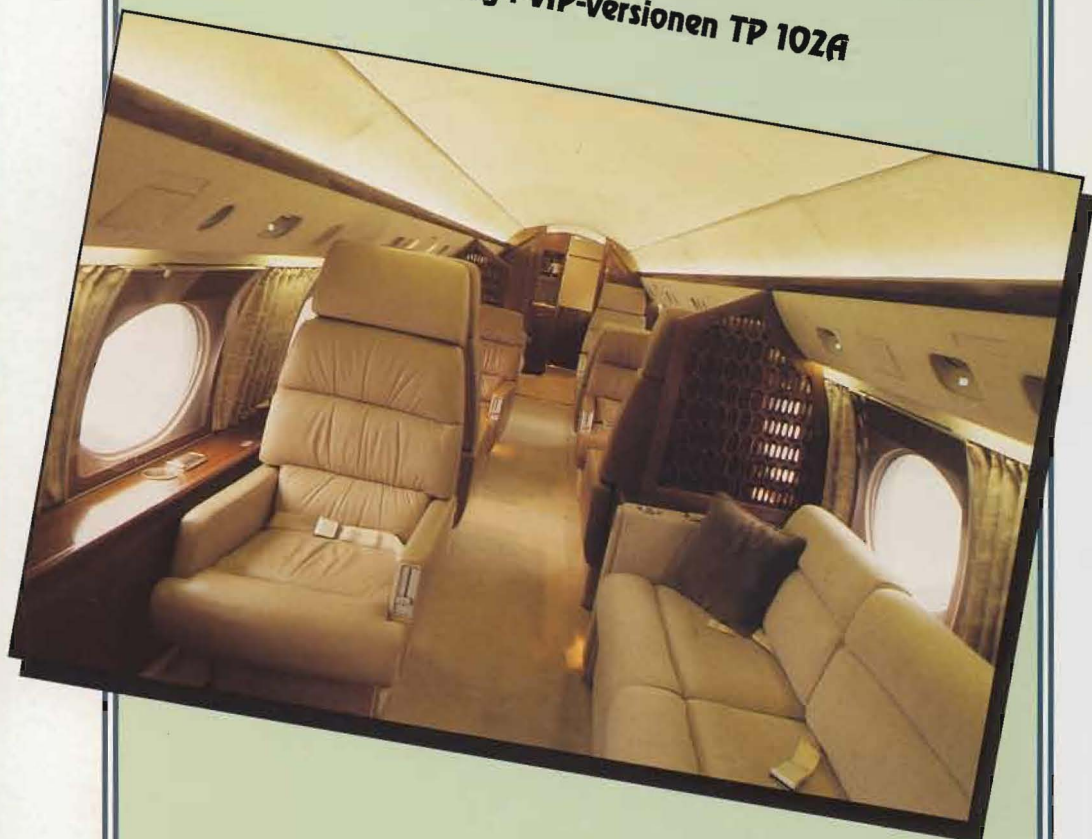
Ovan: Cockpit-layout i TP 102A.
Nedan: Besättningsmedlemmar ur F 16 detachement

Foto: Kurt Petterson

Interiör/inredning i VIP-versionen TP 102A

Det har nu gått drygt ett år sedan FMV (Försvarets Materielverk), på uppdrag från Överbefälhavaren och chefen för Flygvapnet, tecknade kontrakt med den amerikanska flygplanstillverkaren Gulfstream Aerospace Corp om leverans av tre flygplan av typ Gulfstream G-IV. Den totala köpesumman – inklusive utbildning, reservmateriel, teknisk hjälp m m – uppgick till 570 miljoner kronor.

● ● Ett av dessa flygplan var begagnat – tillverkades 1987 åt en kanadensisk köpare. Det kom till Sverige och Flygvapnet sent 1992 och har sedan dess på olika sätt rönt viss uppmärksamhet. G-IV är ett relativt exklusivt persontransportflygplan, som i Flygvapnets regi nu tjänar som transportflygplan främst för långa och tidskritiska transporter för kungahuset, regeringen och försvarets högsta ledning m fl. Detta flygplan har militärbeteckningen TP 102A.

G-IV är ett ungt flygplan. Det flög första gången så sent som för åtta år sedan, 1985. Föregångaren G-III är snarlik G-IV men har svagare motorer och är cirka 1 1/2 m kortare. Bägge versionerna har karaktäristiska sk winglets, det vill säga små uppåtriktade fenor längst ut på vingspetsarna.

Såväl det amerikanska flygvapnet (USAF) använder G-III (= C-20A + B) som det danska flygvapnet (signalspaning och havsövervakning mellan moder-Danmark och Grönland).

G-IV är till vissa delar tillverkad i kolfiber/kompositmaterial, vilket gjort versionen lättare än G-III. Av detta skäl kan G-IV tankas med cirka 400 l mer bränsle.

G-IV/TP 102A har utmärkta prestanda. Flygplanet kan t ex flyga nonstop Sverige-USA; räckvidden är 6 575 km. G-IV:s marschfart ligger på 850 km/h. Vanlig flyghöjd är cirka 14 000 m.

● ● Betydligt intressantare är de två andra i köpet ingående flygplanen, som kommer att betecknas TP 102B. Dessa är specialkonstruerade för installationer av signalspaningsutrustning. Flygplanen kommer att levereras under första halvåret 1995. De kommer då successivt att ersätta Flygvapnets två i dag i tjänst varande signalspanare av typ Caravelle, TP 85, som tas ur tjänst 1997/98. TP 102B har – till skillnad mot den civila A-versionen bl a en avlång apparatutbyggnad undertill.

I Sverige drivs projektet av FMV tillsammans med Flygvapnet och FRA (Försvarets Radioanstalt) under arbetsnamnet SF NY. I USA har tillverkaren tagit fram en signalspaningsprototyp, som benämns SRA-4.

● ● Måste Försvarsmakten ha "spionflygplan"? är en vanlig fråga. Att avlyssna etertrafiken är inte att spionera – är lovlig och allmän informationsteknik. Flygburen signalspaning i någon form har Sverige av ren självbe-

varelsedrift måst ha råd med ända sedan 50-talets början. Genom signalspaningsinformation ökar möjligheterna till förvarning, så att åtgärder riktade mot Sverige kan hinna mötas i tid och med lämpligast möjliga motåtgärder. Signalspaning skall enligt ÖB ske såväl i fred, vid kris, under neutralitet som i krig. Den används för kunskapshämtning, som förvarning och s k larmklocka. Den flygburna signalspaningen kompletterar såväl den sjö- som markburna signalspaningen bl a genom en betydligt utökad räckvidd/täckning.

De två TP 102B organiseras i en signalspaningsgrupp som underställs chefen för Första flygeskadern (E 1) fram till 1996, då Mellersta Flygkommandot (FKM) tar över styrningen. – E 1/FKM planlägger och leder signalspaningsflygföretagen i samråd med FRA.

Inrapporteringen av signalspaningsresultaten sker normalt till FRA. Den övergripande operativa ledningen utövas av ÖB.

Hoten mot våra signalspaningsförband är stora – på marken som i luften. Hoten på marken består av sabotageförband, konventionella vapen och ABC-stridsmedel. I luften består hoten främst av jaktflyg, ökad luftvärnseldförmåga såväl till sjöss som till lands, telekrigsföringsresurser (utstörning av navigerings- och radioutrustningar). – TP 102B kommer som en följd härav att ges ett visst egenskydd.

Mot bakgrund av den militära osäkerheten i bl a Östeuropa har ÖB ansett det viktigt, att Sverige skall kunna följa den militära hotutvecklingen. Försvaret får inte vara tekniskt sämre än vad närområdet visar upp i detta hänseende. Räckvidds- och flyghöjdskraven hos vår flygande signalspaning har måst utökas. Bl a därför valdes Gulfstream G-IV. Viss signalspaningsutrustning från TP 85 kommer att få fortsatt tjänstgöring i TP 102B.

Utvärderingen inför inköpet skedde i hård konkurrens med flera andra flygplan, men den militära versionen av G-IV uppfyllde bäst försvarets uppsatta krav – såväl prestandamässigt som ekonomiskt. ■

Data och prestanda:

Längd = 26,92 m

Spännvidd = 23,72 m

Höjd = 7,57

Tomvikt = 19,3 ton

Max startvikt = 33,2 ton

Marschfart = 850 km/h

Max fart = 935 km/h

Flyghöjd = ca 14 000 m

Motor = Två Rolls-Royce Tay MK 611-8
om vardera 6 295 kp.

FLYGVAPNET

FMV

